

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

FEBRUARI 1 • 2008

Wexiö gymnasii myntkabinett – ombyggnad och förnyelse
Till Damaskus – rapport från ett symposium om gamla mynt
Bondetåget i februari 1914
Fattigpolletter

Pris 20 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens och Kungl. Myntkabinettets hemsidor:
www.numismatik.se respektive www.myntkabinettet.se.

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidorna kan sedan man ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47x50
mm:
250 kr

1/8 sida
72x50
mm:
350 kr

1/6 sida
47x105
mm:
400 kr

1/4 sida
72x105
mm:
600 kr

1/2 sida
151x105
mm:
1.200 kr

Helsida
151 x 214 mm:
2.000 kr

2:a och 3:e omslags-
sidan:
2.500 kr
4:e omslagssidan:
5.000 kr

Annonser på årsbasis får 20% rabatt.

Kontakta Carin Hirsch Lundborg på föreningens kansli,
e-post: carin@numismatik.se

Annonstopp senast den 1:a i månaden före utgivning.

Enskilda SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med högst tre rader att
köpa, sälja eller byta samlarobjekt.

Annonser som inte är förenliga med SNF:s, FIDEM:s och AINP:s etik avböjs.

Innehåll SNT 1 • 2008

Sid.

Artiklar och notiser

Wexiö gymnasii myntkabinett. Ombyggnad och förnyelse	4
Om SNF:s höstverksamhet 2007 på Banérgatan	7
Till Damaskus. Rapport från ett symposium om gamla mynt	8
Frågesport vid Svenska Numismatiska föreningens julfest 11 december 2007	10
När Karl Gerhards tusenlappar granskades av åklagaren	10
Bondetåget 1914	11
Inbjudan till middag på Stockholms slott efter bondetåget 1914.....	11
Konduktören Tage Lundgren – myntsamlare i Skara	12
Tiggarpollett från Småland	13
Högtflygande sparplaner	14
Mannen med hunden – de fattigas tecken	15
På medaljakt i Vatikanen (3)	16
Slutmyntat! Myntningen i Sverige upphör – efter 1013 år	19
Prisutdelning på Kungl. Myntkabinettet!.....	20

Stående rubriker

Tumba Bruksmuseum. Program	6
Boktips	18
Föreningar	19

Omslag

Etthundrakronorssedel utgiven av Smålands Enskilda Bank 1877, som hade sitt huvudkontor i Jönköping. På sedeln ligger två fattigpolletter – egentligen tiggartecken. Den till höger är utgiven av Jönköpings stad i slutet av 1700-talet. Polletten till vänster är senare och av mera osäkert ursprung. Båda visar en fattig man med tiggargstav och har koppling till berättelsen om Lasarus i Johannes evangelium. Tecknen utgjorde uppenbarligen ett slags fattiglegitimation, som visade att man var i behov av understöd.

Foto: Bertil Olsson, Smålands museum, respektive Gabriel Hildebrand, KMK.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel. 08-667 55 98
onsdag – torsdag
kl. 10.00 – 13.00
Fax 08-667 07 71

E-post: info@numismatik.se

Postgiro 15 00 07-3
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet
Box 5428
114 84 Stockholm
Tel. 08-5195 5300
Fax 08-411 22 14

E-post: info@myntkabinettet.se

Ansvärig utgivare:

Ian Wiséhn

Huvudredaktör och layout:

Monica Golabiewski Lannby

Prenumerationer:

Pris 200 kr/år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt

SNT trycks med bidrag från

Gunnar Ekströms stiftelse
samt Sven Svenssons stiftelse.

För insänt, ej beställt, material
ansvaras ej. SNT:s texter och bilder
lagras elektroniskt och publiceras
i pdf-format på SNF:s och KMK:s
hemsidor. Den som sänder material
till SNT anses medger elektronisk
lagring/publicering.

Tryck:

Alfa Print, Sundbyberg

ISSN 0283-071X

Föreningens aktiviteter

Våren 2008

FEBRUARI

- 27 **Föreningskväll**
Plats Banérgatan 17
18.00 Frédéric Elfver talar om "Ett unikt gåvomynt från vikingatiden?"

MARS

- 8 **Myntmässa i Göteborg**
Plats Ullevi Tennishall, Göteborg
10.00 SNF deltar med försäljning av litteratur ur egen produktion samt svarar på
-15.00 frågor om föreningen.

12 **Visning av riksbankens utställning**

- Plats Riksbankshuset, Brunkebergstorg 11, Stockholm
17.30 Antikvarie Daniel Prytz visar utställningen "Riksbankens historia" som
invigdes i juni 2007. Obligatorisk föránmälan senast 7/3 till Cecilia
von Heijne på cecilia.vonheijne@myntkabinettet.se eller 0733-790 694
eftersom deltagarlista ska skickas till riksbanken inför besöket.
OBS! Medtag legitimation vid besöket.

26 **Föreningskväll med Lars O. Lagerqvist som hedersgäst**

- Plats Banérgatan 17
18.00 Lars O. Lagerqvist kåserar om sin verksamhet och särskilt sin tid som chef
för KMK.

Kungl. Myntkabinettets verksamhet

DET HAR VÄL INTE UNDGÅTT någon läsare att SNT nu äntligen kommit ut i färg. Redaktionen hoppas därmed att det ska vara lättare att ta till sig ämnet, att det ska bli roligare att skriva och att vi får nya läsare och fler intresserade av numismatik.

Numismatik är ju ett mycket brett ämne. Förutom kunskap om betalningsmedel och medaljer får vi som ägnar oss åt detta ämne "på köpet" ekonomisk historia, konsthistoria, krigshistoria, och inte minst kulturhistoria.

TUMBA BRUKSMUSEUM är som enda museum i Sverige nominerat till det prestigefyllda priset *Museum of the Year Award* 2008 till vår stolthet och glädje.

Priset har delats ut sedan 1977. Huvudman är Europarådet och vinnaren offentliggörs den 17 maj i Dublin. Vi vet ännu inte hur många som deltar eftersom informationen inte finns utlagd på EMYAs hemsida. Men inte mindre än ca 60% av de deltagande museerna blev nominerade i år.

Svenska Numismatiska Föreningen

Adress: Banérgatan 17 n.b. Buss 4, 44; T-bana Karlaplan.
Kansli: besökstid 10.30-13.00 onsdag – torsdag.
Stängt: midsommar – 1 september; jul- och nyårshelgerna.
www.numismatik.se

Kungl. Myntkabinettet

Adress: Slottsbacken 6. Buss 2, 43, 55, 59, 76; T-bana Gamla stan.
Utställningar: måndag – söndag kl. 10.00-16.00.
Numismatiska boksamlingen: torsdagar kl. 13.00-16.00.
www.myntkabinettet.se

Tumba Bruksmuseum

Adress: Sven Palmes väg 2, Tumba. Pendeltåg: buss 725.
Utställningar: sept. – maj, lörd.-sönd., juni – aug. tisd.-sönd., kl. 11.00-16.00.
www.tumbabruksmuseum.se

Wexiö gymnasii myntkabinett

Ombyggnad och förnyelse

Av Lars Thor

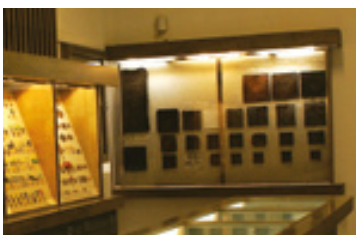
I SNT 2006:8 publicerades artikeln ”Wexiö gymnasii myntkabinett. En rysare i överlevnad” av undertecknad. Där skildras de öden en av de få bevarade numismatiska samlingarna vid svenska gymnasier genomgått alltifrån grundandet år 1792 till våra dagar.

Artikelns underförstådda slutsats är att myntkabinettet i Växjö troligen skulle ha gått samma öde till mötes som övriga gymnasiesamlingar om inte tre generationer eldsjälar hade satt stopp för den utvecklingen. De tre eldsjälarna – alla tillika lärare vid läroverket i Växjö – vårdade, katalogiserade och berikade samlingen åren 1881 till 1997. Deras namn var Samuel Edvard Melander, Hilding Rundquist och Gunnar Sundberg.

Tyvänn utsattes den numismatiska samlingen i Växjö för ett par omfattande stölder. Den första ägde rum redan under de allra första åren av 1800-talet och ledde till att merparten av den då hopbragda samlingen skingrades. Emellertid skedde ett slags rekonstruktion under de närmast följande åren, varefter samlingen mer eller mindre föll i glömska.

Den andra stölden ägde rum 1965. Vid den tidpunkten fanns samlingen i Smålands museum, där de olarmade montrarna inte kunde motstå angreppet. År 1972 öppnades en ny visningssal med bättre säkerhetsrutiner. Sedan dess har säkerheten förbättrats ytterligare.

Wexiö gymnasii myntkabinett innehåller i dag omkring 40.000 föremål, av vilka en mindre del är utställda. Alla föremål – mynt, sedlar, medaljer, polletter o.s.v. – finns införda i de accessionskataloger som ingår i en obruten serie från 1881, då Samuel Edvard Melander tillträdde som vårdare av samlingarna. Dessutom finns en av Hilding Rundquist år 1927 genomförd rekonstruktion av katalogen

Wexiö gymnasii myntkabinett.
Den nuvarande visningssalen i Smålands museum, som öppnade 1971.

från tiden före 1881. Rundquist bearbetade också accessionskatalogerna, varefter stora delar av detta material publicerades i fyra volymer under 1920- och 1930-talen.

Under 1970-talet uppstod frågan vem som egentligen var ägare till myntkabinettet – läroverket eller Smålands museum. Samlingen hade nämligen överförts från läroverket till museet 1935 och då lagts ihop med en mindre samling som vid den tidpunkten vuxit fram i museet.

Efter en utredning som gjordes i slutet av 1970-talet bildades en särskild stiftelse – Wexiö gymnasii myntkabinett – som ställdes under tillsyn av Kammarkollegiet. Senare överfördes tillsynen till Kungl. Myntkabinettet i Stockholm.

Enligt beslut i Kammarkollegium 2006 kommer Stiftelsen Wexiö gymnasii myntkabinett att successivt upplösas, varefter dess samlingar skall integreras i sin helhet i Smålands museum. Inför detta betydelsefulla steg pågår nu förberedelser, dels för omfattande genomgång och nyregistrering av samlingarna, dels för användande av samlingarna i museets totala utställningsverksamhet.

Registreringen

Mynt, medaljer, sedlar och polletter förvaras lätt tillgängliga i plåtskåp, där materialet sorterats kronologiskt i ämnesområden som Grekland, Rom, Sverige, utländska mynt efter länder o.s.v. För den initierade föreligger inga svårigheter att hitta i det omfattande materialet. Det stora forskningsarbete som genomförs av tidigare generationer bildar sålunda en god grund för upprättande av den ämneskatalog som krävs för fortsatt effektivt arbete.

De gamla katalogerna är givetvis noggrant förda. De är också mycket innehållsrika med omfattande beskrivningar av en stor del av föremålen. Emellertid föreligger svårigheter för icke sakkunnig personal att tolka katalogerna och stämma av dem mot de enskilda föremålen. Av den anledningen krävs gedigen numismatisk kompetens, något som museet i dag i princip saknar men ämnar knyta till sig på nytt.

Nyregistreringen kommer att indelas i två moment. Varje föremål tilldelas inventarienummer och alla nödvändiga uppgifter förs på registerkort på samma sätt som alla andra föremål i museet. På så sätt skapas den ämneskatalog som nu saknas.

Det andra momentet innebär att föremålen utifrån registerkortens läggs in i en databas tillsammans med bilder. Denna form av registrering har

tidigare provats, varför ett tusental svenska mynt redan finns i en databas som nu kommer att överflyttas till ett annat program.

Meningen är att en person med numismatisk kompetens skall vara huvudansvarig för ifyllandet av registerkortet och därvid göra nödvändiga bedömningar med de gamla katalogerna som referens. Kortet är tänkt att fördelas på fyra kategorier föremål: mynt, sedlar, medaljer och polletter. Sedan kommer personal från museets avdelning Samlingar att utifrån registerkortet svara för uppbyggandet av databasen.

Anledningen till att registerkort förs och arkiveras är att man följer rådande principer vid museet och undviker att allt material förvaras elektroniskt. Vid eventuella datahaverier eller andra avbrott skall materialet vara tillgängligt för manuell hantering.

Basutställningen

Den nuvarande basutställningen, som öppnades 1971, har inte genomgått några mera genomgripande förändringar genom åren. Den ger därför ett gammaldags intryck med sina kronologiska serier av mynt, sedlar och medaljer. (Se bilderna på föregående sida.) Den fungerar fortfarande bra för den numismatiskt orienterade besökaren medan övriga besökare saknar den pedagogiska tråd som präglar modern utställningsteknik. Museets avsikt är därför att bygga om basutställningen och satsa på teman av lokal och annan karaktär.

Tidpunkten för påbörjad ombyggnad av basutställningen är beroende av arbetet med registreringen av samlingarna, då utrymme måste beredas i myntskåpen för utställda föremål. Följaktligen bör registreringen av basutställningens föremål ske först, varvid varje föremål får en plats i plåtskåpens arkivlådor. På så sätt kan basutställningen helt eller delvis utrymmas i samband med ombyggnad.

Ett stort antal teman kan komma ifråga vid projektering av ny basutställning. Naturligtvis måste man därvid ta hänsyn till det numismatiska material som finns och forma teman

Sedel om 100 kronor utgiven av Smålands Enskilda Bank 1877. Banken hade sitt huvudkontor i Jönköping och började sin verksamhet den 30 september 1837. Sedeln är tryckt på Jacob Bagges sedeltryckeri i Stockholm och var lagligt betalningsmedel till utgången av 1903.

därefter. Samtidigt måste man värdera materialet ur pedagogisk synvinkel, bland annat med hänsyn tagen till den breda verksamheten inriktad mot skolklasser i olika stadier. En stor del av det pedagogiska tänkandet måste även riktas till vuxna besökare.

Ett viktigt tema är mynträkning genom tiderna. Vi vet alla att detta är ett komplicerat och svårbemästrat ämne, men besökaren skall ges möjlighet att lära sig något av de myntsorter och räknesätt som funnits.

Några teman av lokal karaktär är givna i resonemanget. Det småländska guldet från Ädelfors kan beskrivas och illustreras med en rad mynt i samlingarna. Samma sak gäller smålandssedlarna, eftersom en av landets bästa samlingar av detta slag finns i vårt myntkabinett. (Se bilden ovan.) Ytterligare ett omfattande lokalt material finns från Huseby bruk, där man gav ut egna papperspolletter och sedlar. Vidare finns en lång rad medaljer som tilldelats personer vid bruket. Andra lokala teman kan skapas på grundval av såväl medaljer som polletter.

Några teman av mer nationell karaktär är möjliga att åstadkomma, inte minst vad gäller "den stora koppartiden". Myntkabinettet har nämligen en

stor samling plåtmynt och andra kopparmynt av god kvalitet.

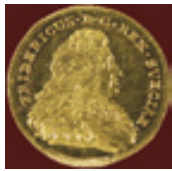
Ett par mer allmänna teman är också önskvärda att belysa ur pedagogisk synvinkel. Ett av dem är inflation, ett genom alla århundraden lika aktuellt ämne. Ett annat är "vad kostade det?" Jämförelser mellan svunnen tid och nutid intresserar en lång rad besökare, när det gäller att bedöma köpkraften hos olika ekonomiska system och grupper av människor.

Betalningsmedel i museets basutställningar

Smålands museum är Sveriges glas-museum men också länsmuseum för Kronobergs län. De mycket rika samlingarna inom olika områden möjliggör uppförande av basutställningar i en rad olika ämnen.

För närvarande planeras en utställning som omfattar förhistoria, medeltid och den nya tidens första del. I denna utställning ämnar man väva in betalningsmedlen som en del av framställningen. Samtidigt finns planer att på något sätt komplettera en nyligen färdigställd basutställning med material ur myntkabinettets rika förråd.

Den nya basutställningen projekteras av en arbetsgrupp bestående av personal i Smålands museum. Till

Fredrik I. Stockholm. 1 dukat 1749.
Ca 22 mm. Vikt 3,42 g.

Hertig Karl av Södermanland. Kalmar,
2 mark (16 öre), klipping, 1604.
CDS = latinsk förkortning för Carl,
hertig (dux) av Södermanland.
26x26 mm. Vikt 9,61 g.

Påven Johannes XXIII (1958-1963).
Praktmedalj i guld utgiven med anledning
av andra Vatikankonsiliets sammankal-
lande 1962. Konstnär: P. Giampaoli.
60 mm. Vikt 103,61 g.

denna arbetsgrupp har museet för avsikt att knyta nödvändig numismatisk kompetens. Arbetsgruppen kommer sedan att bedöma såväl förslag till ämnen, där betalningsmedlen har sin givna plats, som utställningens totala innehåll.

Det finns naturligtvis en lång rad historiska händelser och företeelser där myntkabinettets innehåll låter sig placeras in i sammanhanget. Givna torde fynden från Kexås och Torlarp vara som exempel på såväl myntorter som handelsvägar. Något eller några av de många kyrkfynden spelar också sin givna roll liksom ytterligare ett antal jordfynd, exempelvis från Kronobergs slottsruin. Listan kan göras mycket längre än så.

Även i denna typ av basutställning kommer ämnen som inflation och "vad kostade det?" att bli aktuella, inte minst med tanke på det pedagogiska arbetet med skolklasser. Man får alltså en i utställningssammanhang ovanlig – för att inte säga unik – möjlighet att belysa en lång rad sammanhang i det förflutna, inte minst de ekonomiska.

Presentation i entréhallen

Wexiö gymnasii myntkabinett har sina lokaler i den äldsta delen av Smålands museum, uppförd 1885 och ur-

sprungligen invigd 1890. Placeringen är inte den mest ideala med tanke på hur publiken skall finna vägen till visningssalen. Dessutom kommer rummet utanför myntkabinettet att domineras av den nya utställningen med studioglas, en utställning som skall rymmas i två rum i byggnaden från 1885 och hela övervåningen i den tillbyggnad som gjordes i början av 1930-talet. Av denna anledning är det önskvärt att en klar hänvisning till myntkabinettet sker redan i entréhallen till Smålands museum.

Därför har museet för avsikt att i entréhallen ge myntkabinettet en egen monter som skall fungera som "aptitretare" och vägledare till museets "äldsta" samling. Samtidigt som montern talar om att myntkabinettet finns kan den med ett tilltalande innehåll väcka intresse för ämnet hos en numismatiskt föga kunnig besökare. Givetvis skall monterns innehåll regelbundet bytas ut för att över tid kunna ge besökarna insyn i de stora samlingar som annars ligger dolda i plåtskåpen.

I fortsättningen

Denna korta presentation bygger på ett genomarbetat program som skall fyllas på med fakta vartefter registreringen och projekteringen för de nya utställningarna fortskrider. Det finns alltså all anledning att återkomma längre fram i SNT.

Just nu är det viktigt att göra klart

för omvärlden att Smålands museum är det enda länsmuseum i landet som har möjlighet att på ett raffinerat och pedagogiskt riktigt sätt komplettera övriga samlingar och utställningar med en fyllig historik kring betalningsmedlen och deras användning.

Foto: Bertil Olsson,
Smålands museum.

Besök gärna museets hemsida:
www.smalandsmuseum.se

TUMBA BRUKSMUSEUM

Sportlovsöppet

26-29 februari.

Visning kl. 12.00.

Tipsrunda i museet.

Föredrag

13 mars kl. 18.30-19.30

Vägnamnen i Botkyrka.

Sven Gunnar Broström berättar.

Hur har vägarna och gatorna i Botkyrka fått sina namn?

Sven Gunnar ger er bakgrund, historia och lite kuriosa.

Kurs i papperstillverkning

13 och 20 mars kl. 18.

Påsklovsöppet

25-28 mars.

Visning kl. 12.00.

Workshop

17 april kl. 18.30-19.30

Gå våren i förväg – lär dig göra pappersblommor med Madeleine Hamberg!

Olika typer av papper med olika struktur kommer att användas under workshopen.

Fri entré. Föranmälan krävs.

www.tumbabruksmuseum.se

Om SNF:s höst- verksamhet 2007 på Banérgatan

Under 2007 har SNF återupptagit verksamheten i föreningslokalen på Banérgatan i Stockholm. Vid träffarna diskuteras ofta aktuella händelser inom numismatikens olika områden. Nedan följer en resumé beträffande föreningens verksamhet hösten 2007.

HÖSTENS FÖRSTA TRÄFF på Banérgatan hölls kvällen den 26 september. Frédéric Elfver talade på temat "Museer i Paris".

De museer som Frédéric nämnde och som ofta har en numismatisk anknytning var: *Institut du Monde Arabe*, *Bibliothèque nationale de France – Cabinet des Médailles et des Antiques*, *Musée National du Moyen Âge – Musée de Cluny*, *Musée de l'Armée*, *Musée du quai Branly*, *Musée d'Orsay*, *Musée Nationale de la Légion d'Honneur*, *Musée de la Monnaie de Paris* och sist men absolut inte minst (!) *Musée du Louvre*. På det sistnämnda museet tillbringade Elfver inte mindre än fem timmar.

För den som är intresserad finns en utförligare lista på de besökta museerna utlagd på SNF:s hemsida. Många intressanta böcker och häften hade inköpts i respektive museibutik och dessa skickades runt bland åhörarna.

Lördagen den 13 oktober var det dags för visning av Timmermansordens rikhaltiga mynt- och medaljsamling i Stockholm. Harald Nilsson, samlingens vårdare och medlem av SNF:s styrelse, visade på ett föredömligt sätt den utställning i vackra montrar som han och hans företrädare byggt upp. Endast en mindre skara medlemmar närvarade, men det blev desto gemytligare med mycket diskussion om utställningens teman och självklart de enskilda objekten.

Den 24 oktober var det på nytt föreningskväll, denna gång med temat "Bilder från treutställda myntsamlingar". Under kvällen serverades kaffe

Från SNF:s lokal på Banérgatan – säkerhetsmontern med ett litet urval objekt ur föreningens medaljsamling. Foto: Claes Arvidsson.

med bulle och Magnus Tagesson visade bildspel med bilder från främst Nationalmuseets Myntkabinett i Helsingfors och Avesta Myntmuseum men också några få bilder från Timmermansordens mynt- och medaljsamling. Några medaljer skickades runt bland åhörarna.

Den 21 november hade vi föreningskväll igen, men utan utannonserat tema. Kvällen gick dock i medaljens tecken med några utsökta objekt ur SNF:s medaljsamling. Numismatiker med anknytning till SNF var i majoritet på den bricka med medaljer som Frédéric Elfver plockat fram och som cirkulerade bland deltagarna.

Den 11 december var det fest, julfest! Det serverades glögg och pepparkakor och sedan smörgåstårta med dryck. Till julfesten anslöt sig ett tjugotal medlemmar.

Därefter hölls en mindre auktion med 26 objekt av enklare kvalitet ur Sven Svenssons samling. Den totala omsättningen slutade på strax över 3 000 kr. Här fanns möjlighet att fynda, då de flesta av objekten gick för under det utsatta värderingspriset.

Sedan blev det frågesport, en traditionell 13-frågor 1-X-2 med några extra utslagsfrågor. Den är publicerad på annan plats i detta nummer.

Vi ser fram mot vårens program, där vi bl.a. kan utlova kortare föredrag i olika aktuella ämnen samt visningar av såväl nyförvärv som gamla pärlor i SNF:s medaljsamling.

Kom gärna med förslag på lämpliga föredragsämnen. Vårterminens första datum blir onsdagen den 27 februari. Väl mött!

Magnus Tagesson
Frédéric Elfver

Till Damaskus

Rapport från ett symposium om gamla mynt

Av Gert Rispling

Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Köpenhamn var 5-9 november 2007 värd för ett symposium i Syriens huvudstad Damaskus i ämnet: "Kufic Coins Damascus 2007. Symposium on Islamic Numismatics from the 8th to the 11th century".

Bakgrund

Bakgrunden till konferensen är den mycket stora del av alla bevarade mynt från det islamiska kalifatets första tid (ca 650-1000 e.Kr.) som kommer från jordfynd i östra och norra Europa – alltså utanför kalifatets dåtida gränser. Kalifatets mynt är arabiska, eftersom språk och skrift på mynten är klassisk arabiska (åtminstone efter myntreformen 698), men den i dag vanliga termen är *islamiska mynt* och *islamisk numismatik*.

Kalifatet var sin tids stormakt som hade den starkaste valutan, silverdirhamen. Dirhammynt var starkt efterfrågade i de underutvecklade delarna i norr, i utbyte mot pälsverk, slavar och annat.

Handeln (som ibland spårade ur och ledde till plundringar eller krav på tributer) var lönsam för många – inte minst för mellanhänderna, vilka såg till att handeln fungerade.

Mellanhänderna tog "tionen". På 800-talet var khazarerna mellanhand i denna handel, på 900-talet de s.k. volga-bulgarena. Båda dessa folk började prägla egna mynt genom att efterlikna de vanliga kalifatmynten. Sådana imitationer – efterpräglingar – utgör ca 10% av de orientaliska mynten i vikingatidsskatterna.

En gemensam beteckning för islamiska mynt (från kalifatet) och imitationer därav (från det område som senare blev "europeiska Ryssland") är *kufiska mynt*, eftersom stilen förenar dem. Den arabiska skriftstilen på mynten påminde om den monumen-

Det Danske Institut i Damaskus. Längst till höger ses Ian Wiséhn och författaren. Foto: Stefan Heidemann, Jena.

tala skriftstil som fanns på moskén i staden Kufa i provinsen Irak.

Konferensen

Konferensen hölls i *Det Danske Institut* i den gamla stadsdelen av Damaskus, invid den långa raka gatan *Suq Midhat Pasha* som går genom hela den gamla staden. Gatan har fått sitt namn efter en mäktig osmansk ämbetsman på 1800-talet [Midhat Bâshâ], men det är samma gata som i Apostlagärningarna omtalas som "Raka gatan" (Apg. 9:11).

Det danska institutet syns knappast från gatan men har en magnifik inre gård med brunn. Föreståndaren, Hans Christian Korsholm Nielsen, visade oss runt. Huset går tillbaka till 1400- och 1700-talen, nu pietetsfullt restaurerat av den danska staten under de senaste tio åren. I huset syns även

en mur tillhörande en romersk teater som Herodes den store ("judarnas konung", som regerade 37-4 f.Kr.) lät bygga vid "Raka gatan".

Man kan bo på institutet som student eller forskare under en kortare eller längre tid, och man måste vad jag förstår inte vara dansk medborgare. På grund av konferensens storlek fick inte så många plats att bo just där; de flesta var inbokade på hotell i modernare miljö. Institutet skall enligt sina stadgar bl.a. "bevara och utveckla de kulturella förbindelserna mellan Danmark och de arabiska och islamiska länderna".

Symposiet blev mycket lyckat. Trots några beklagliga återbud (Iran, Irak, Kuwait, Syrien) var deltagarna många och kunniga. De kom från Syrien, Jordanien, Egypten, Tadzjikistan, Uzbekistan, Ryssland, Estland,

Polen, Tyskland, Italien, USA, Norge, Danmark och Sverige. Sammanlagt hölls 16 föredrag, men antalet medverkande och närvarande varje dag understeg aldrig 25 personer. Huvudspråket var engelska, men även arabiska och ryska nyttjades flitigt. Från Sverige deltog jag och Ian Wiséhn från Kungl. Myntkabinettet i Stockholm. Den sistnämnde bidrog med en avslutande utvärdering av symposiet.

Flera föredrag blev särskilt uppskattade. Chefen för Nationalmuseet i Damaskus är en kvinna, dr Mouna al-Mouazzin [Munâ al-Mu'adhhdhin]. Hon inledde raden av föredrag genom att tala om myntstaden al-Rafîqa [al-Râfiqa] i den östra delen av nuvarande Syrien. Föredraget handlade mer om arkeologi och historia än om mynt. Dr Mouna talade på arabiska, men vi fick en summering i efterhand genom docent Stefan Heidemann som själv forskat kring denna myntort och dess mynt.

Professor Roman Kovalev från USA presenterade statistik över Damaskus ur en fynddatabas som han själv och Thomas Noonan (död 2001) arbetat på i flera årtionden (och som kommer att ges ut i Stockholm om några år, *In shâ' Allâh*). En sådan statistik ger troligen en riktigare bild av den verkliga utvecklingen i myntorten Damaskus än statistik baserad på typsamlingar, där små emissioner tenderar att överskattas och stora att underskattas.

Ett annat uppmärksammat föredrag hölls av Stefan Heidemann, som talade om hur svagt underviktiga, något låghaltiga, nordafrikanska silvermynt kom att användas i hela kalifatet, när huvudstaden Bagdad under en period (166-178 e.h.) hade svårigheter att producera egna mynt. Tack vare Noonan visste vi redan att dessa afrikanska mynt inte accepterades i Kaukasusområdet (men mycket väl i Ryssland av våra vikingar!), men det var nytt att de inte heller accepterades överallt i mera centrala delar av kalifatet.

Jens Christian Moesgaard, Köpenhamn, gav i sitt föredrag en utmärkt

Ett umayyadiskt mynt präglat i Damaskus år 100 efter hijra (= 718/719 e.Kr.). Detta mynt, funnet 1999 på Gotland (Spillings, Othem socken), visades under symposiet i Damaskus.

Foto: Kenneth Jonsson, Stockholm.

översikt över dirhamfynden i Västeuropa. Christoph Kilger, Oslo, deltog flitigt i debatten, förutom att han höll ett eget föredrag.

Aida Naghawy [ʿÂʾida al-Naghawî], kvinnlig chef för det arkeologiska museet i Amman i Jordanien, talade i sitt föredrag om museets innehav av guldmynt från ghaznawidernas tid i 1000-talets Afghanistan.

Både Ivar Leimus, Tallinn, och Lutz Ilisch, Tübingen, talade om ”silverkris och ändå inte silverkris” i kalifatet omkring år 1000, men med olika vinklingar. Det ska bli intressant att läsa deras föredrag när de kommer i tryck.

Själv talade jag om mynt från Oman, ett ämne som den berömda islamnumismatikern Carl Johan Tornberg (död 1877) en gång i tiden var den förste att uppmärksamma. Tack vare de många fynden på Gotland och Öland kunde Tornberg i en rad artiklar publicera de fem först kända exemplaren från Oman [ʿUmân] (som är namnet på provinsen, den verkliga myntorten var med all sannolikhet Sohar [□u□år]).

Våra två centralasiatiska kollegor Anvar Atakhodjaev och Davlatkhoja Dovutov presenterade sensationellt många nya fynd av islamiska mynt från deras område. Här fick Roman Kovalev mer att tillföra sin stora katalog! Transoxanien anses annars vara relativt fyndfattig, trots att den verkligt stora myntgruppen i vikingatidsfynden kommer från detta område, nämligen de samandiska mynten.

Sista symposiedagen hölls föredragen i Nationalmuseets lokaler och då

hade de danska deltagarna Else Roesdahl och Nadia Haupt äran att tala inför särskilt prominenta åhörare.

Mohammed al-Khouli [Mu□ammad al-Khûlî], pensionerad antikvarie på Nationalmuseets myntkabinett i Damaskus, guidade för oss i *al-madîna al-qadîma* (den gamla staden) där Stora moskén finns. Den är islams äldsta i bruk varande moské, byggd år 705 men är delvis äldre. Moskén står på samma plats som en tidigare kristen kyrka och har bevarade delar därav. Dessutom finns lämningar av ett ännu äldre tempel från romersk tid.

Den allra sista dagen ägnades åt utflykt norrut i landet med buss. Vi besökte staden Hama (som också är en myntort [□amâh]) med ett förnämligt museum. Sedan besökte vi den arabiska fästningen Shayzar från korstågstiden och slutligen ruinerna från antika Apamea. Vi guidades sakkunnigt av Alan Walmsley, forskare i islamisk arkeologi i Köpenhamn med erfarenhet av utgrävningar i Syrien (Alan kommer ursprungligen från Australien). Ian Wiséhn valde dock en egen utflykt; ett sedan länge drömt mål var korsriddarborgen Krak des Chevaliers norr om Libanon och den antika staden Palmyra i syriska öknen i öster som nu gick i uppfyllelse.

Kontakter och samarbete

Förhoppningen var från arrangörshåll att vi skandinaver skull få bättre kontakt med kollegor i de länder vilkas mynt vi arbetar med.

Personligen uppskattade jag mycket att träffa Atef Mansour [ʿÂ□if Man□ûr] från Egypten. Hans föredrag handlade om den antisamanidiske rebellen Yahya ibn Ahmad och dennes mynt i Samarkand, Nishapur och Buchara i början av 900-talet, ett ämne som Luke Treadwell och jag länge samlat material till. Vi ska samarbeta (Luke Treadwell, Oxford, var inbjuden men kunde tyvärr inte delta i symposiet).

Dr Atef Mansour är ung och har doktorerat. Andra unga i symposiet

själv på engelskt vis Pachkalov) från Moskva, doktorand Dorota Malarczyk från Kraków och stud.mag. Nadia Haupt från Köpenhamn.

Som nämnts var en bakomliggande tanke med symposiet att ge tillfälle till kontakter och samarbete. Att identifiera eller bestämma kufiska mynt kan innebära svåra ställningstaganden och man behöver hjälp och stöd av kollegor.

Samarbete måste uppmontras, och det bör börjas i tid. Erfarenheter visar hur olyckligt det är med isolering i yrket. I problembilden finns även problem av ekonomisk art. Trots att fynden uppenbarligen fortsätter att komma på våra breddgrader, både i Sverige och Danmark och annorstädes, hur få råd med nödvändiga specialisttjänster i framtiden? Och hur kan vi motivera den yngre generationen att ägna tillräcklig tid åt att lära sig mynten, när framtiden verkar så osäker?

Efter t.ex. en avklarad doktors-examen i arabiska eller islamisk historia (eller nordisk arkeologi) kan man inte omedelbart börja arbeta självständigt med kufiska mynt.

Mynten i sig är ett enormt stort kunskapsområde som måste bemästras (ett trivialt påstående som alla numismatiker kan skriva under på). Det är ju därför vi har särskild personal som arbetar med mynt hela yrkeslivet i särskilda myntkabinett. Det tar flera år att hjälpligt lära sig grunderna, och krav ställs hela tiden på fortbildning under den yrkesverksamma tiden. Ingen kräver direkt en doktors-examen, i varje fall inte i Sverige, men krav ställs överallt på särskild fallenhet och kompetens.

Den problematik som antytts här med några allmänna reflexioner utgör också en bakgrund till symposiet i Damaskus.

Alla deltagare som jag träffade uttryckte den största belåtenhet med arrangemangen och allt! Nadia Haupt ska ha ett stort tack för allt arbete med att söka bidrag från fonder och företag, Jørgen Steen Jensen, Else Rasmussen och de andra på Møntsamlingen inte att förglömma. Detta

tack riktas också till nye chefen, Michael Andersen, som har drivit på för att detta mycket lyckade symposium i Damaskus skulle bli verklighet.

Alla föredrag kommer att tryckas i Danmark i Det Danske Instituts publikationsserie, *Proceedings from the Danish Institute in Damascus*, 2008.

Frågesport vid Svenska Numismatiska Föreningens julfest 11 december 2007

1. Vilket år blev gravören Lea Ahlborn fast anställd vid Myntverket?
 1. 1851
 - x. 1854
 2. 1862
2. Hur mycket sjönk finvikten i en mark, från viktenheten på vikingatid och tidig medeltid till sista markmyntningen 1772?
 1. 210 g → 7.22 g
 - x. 250 g → 3.22 g
 2. 210 g → 3.61 g
3. Hur många av SNF:s Numismatiska Meddelanden har kommit ut fram till 2007?
 1. 39
 - x. 44
 2. 42
4. Vilken av följande gravörer var aldrig fast anställd vid Myntverket?
 1. Carl Enhörning
 - x. Erik Lindberg
 2. Gustaf Ljungberger
5. Hur många är de aktiva myntorterna i USA?
 1. 2
 - x. 4
 2. 6
6. Hur många olika huvudtyper av tiokronorsmedaljer har Riksbanken gett ut?
 1. 3
 - x. 4
 2. 6

Fler frågor samt svar i nästa nr.

Magnus Tagesson

När Karl Gerhards tusenlappar granskades av åklagaren

"Har revy författaren och teaterchefen Karl Gerhard gjort sig skyldig till utpräglig av falska sedlar vid sin revy på Cirkus?"

DENNA FRÅGA VALSADE RUNT i dagspressen i början av januari 1961, bl.a. i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Frågan prövades av åklagarmyndigheten i Göteborg, som granskade en av de hemmagjorda tusenlapparna, som Karl Gerhard kastade omkring sig i Langekupletten om Operaskandalen.

Sedlarna hade framställts genom fotostatkopiering. Den ena sidan var blank. Vid en av föreställningarna rådde en sådan "sedel" falla ned bland publiken och en person tog den tillvara. Denne måste ha känt ett stort samhällsansvar och lämnade därför in den till åklagarmyndigheten. Han ifrågasatte om Karl Gerhard inte egentligen hade gjort sig skyldig till s.k. sedelutpräglig enligt 12 kap. 10 paragrafen i strafflagen.

Inlämnaren hade kanske ändå ett mildt och förlåtande drag, eftersom detta inte är den vanliga falskmyntparagrafen utan har en något mjukare skrivning:

Den som ... bland allmänheten sprider något, som lätt kan förväxlas med gällande penningmedel, mynt eller offentligt värde, dömes för spridande av efterbildning av sådant föremål till böter.

Åklagaren prövade emellertid ärendet och fann att Karl Gerhard inte kunde anses sprida ut sådana avbildningar som avses i paragrafen. Den fotostatkopierade sedelns ena blanka sida och den bruna färgen gjorde att någon förväxling knappast kunde uppstå, ansåg man.

IW

Mer om teatersedlar i SNT

Golabiewski Lannby, M.: Teatersedel i handlarens penninglåda. SNT 2002:2 s. 40.

Wiséhn, I.: "Sedel" utgiven av Stockholms teaterkung. SNT 2002:2 s. 40.

Bondetåget 1914

Under åren före första världskriget stod försvarsfrågan i centrum i vårt land. Stormaktsblocken i Europa rustade inför ett fruktat storkrig. I Sverige var regeringen – då under den liberale statsministern Karl Staaf – emot en kraftigare rustning, då man menade att det skulle bli för dyrt.

Den 6 februari 1914 demonstrerade ett stort uppbåd – främst jordbrukare från hela landet – för ett starkt försvar, kungamakt och konservativ politik. Medförande sina landskapsfanor marscherade bönder till Stockholms slotts borggård, där kungafamiljen tog emot. Kungen, Gustav V, gjorde ett uttalande – utan att först ha inhämtat statsministerns råd – där han gick direkt emot regeringens politik; det var huvudsakligen författat av Sven Hedin.

Som en följd av bondetåget och kungens uttalande avgick regeringen i protest och en konstitutionell kris uppstod. Vem skulle styra landet? Kungen eller regeringen med statsministern i spetsen?

Bonetåget var välplanerat och en kommitté hade bildats redan i december 1913. Inkvartering måste ordnas. Man hade beräknat att ca 10 000 lantmän skulle delta men tre gånger så många, över 30 000 personer, anslände till Stockholm. Kommittén väjade till allmänheten om gästfrihet.

Bonetågets arbetsutskott gick ut till svenska folket med en uppmaning att sända hyllningstelegram till kungen. Antalet telegram kom att uppgå till fler än 81 000 från enskilda personer plus ett flertal från olika föreningar! Så här skrev t.ex. Föreningen Thalias Tjänare (vilket visserligen inte gillades av alla dess medlemmar):

*I topp, du kära blågul fana
och led vår svenska bondehär;
låt oss en tid av ljusning ana,
som lycka i sitt sköte bär!*

Arbetartåget

Stockholms borgmästare hette vid denna tid Carl Lindhagen. Under ett arbetartåg den 8 februari som i stäl-

Medalj slagen till Bondetågets minne. Silver. Diam 27 mm, vikt 9,7 g. Konstnär: Adolf Lindberg. KMK 24 596. Medaljen skänktes av Gustav VI Adolf 1952. Foto: Gabriel Hildebrand.

let var emot ökade militärbördor och personlig kungamakt hade denne inför statsministern utbringat ett leve för republiken.

För detta tilltag dömdes Lindhagen till 100 kronor i böter för förargelseväckande beteende på allmän plats! Tidningen *Säningsmannen*, vars redaktör var Johan Lindström Saxon, kom då med en sällsam idé: man skulle samla in 10 000 ettöringar från hela landet. Och med dessa betalades hela bötessumman in!

Medalj

Till Bondetågets minne har en medalj i silver och brons slagits. Konstnären är Adolf Lindberg:

På medaljens åtsida ses ett porträtt av kungaparet. Omskrift: KONUNG • GUSTAF • V ★ DROTTNING • VICTORIA. Nederst konstnärens initialer: A. L. På fransidan finns texten: MINNE AF / BONDETÅGET / 1914, omskrift: MED • FOLKET • FÖR • FOSTERLANDET. Nederst en ros.

MGL

Litteratur

Hadenius, S. m.fl.: *Sveriges historia*. 1966. Larsson, H. A. (red.): *Boken om Sveriges historia*. 1999. Tidningsartiklar 1914.

Inbjudan till middag på Stockholms slott efter bondetåget 1914

H. M. Konungens Förste Hofmarskalk
fär härmed på Nädigste Befällning äran inbjuda

K. M. Nilsson
Dorothea

till Aftonmåltid hos Deras Majestäter å
Stockholms Slott
Fredagen den 6 Februari 1914 kl. 9 e. m.
Västra hvalvet, 2 tr. upp.

Text på inbjudningskort till middag på Stockholms slott den 6 februari 1914. Inbjudan gällde endast vissa utvalda för varje landskap. Demonstrationen samlade nämligen nära 32 000 deltagare. Ur *En lappmarksbys historia*.

KARL MAGNUS NILSSON från Lajksjö – som ligger en mil öster om Dorotea i Lappland – var tydligen en av deltagarna i det s.k. Bondetåget den 6 februari 1914.

Huset som Karl Magnus Nilsson bodde i uppfördes 1854. Det är numera K-märkt. Foto: Mary Forsén.

Tåget var en högerinspirerad demonstration i Stockholm mot ministären Karl Staaffs försiktiga försvarspolitik. I det s.k. borggårdstalet instämde kungen (Gustav V) i böndernas krav på ett omedelbart avgörande av försvarsfrågan, vilket ledde till en brytning med Karl Staaff och regeringen.

Det var ovanligt att någon från Lapplands inland gjorde en sådan resa för att demonstrera. Kanske den nyligen färdigställda inlandsbanan förbi Dorotea inspirerade till resan.

Börje Rådström

Litteratur

Nationalencyklopedin. Nyström, R.: *En Lappmarksbys historia. Lajksjö och dess innevanare under 17-1800-talet*. 1995.

Konduktören Tage Lundgren – myntsamlare i Skara

”När man klassificerar sina mynt, studerar dem genom förstoringsglas, bekantar sig med dem, då kan jag inte undgå känna en viss, ja ... bitterhet. Kopparmynten som när de var aktuella som betalningsmedel inte var värda många ören är oftast mycket nötta och slitna. Det var allmogens pengar. Silvermynten, de som den tidens barn verkligen fick något för, ja de är välbehållna. Det var herremännens pengar. Så där kan man sitta och fundera på sociala orättvisor, när man slagit sig ned vid sin myntsamling.”

CITATET ÄR HÄMTAT FRÅN en tidningsartikel från 1950-talet. När man läser texten kommer också tanken att det inte kan ha varit särskilt nyttigt för Tage Lundgrens själstillstånd att samla på mynt. Han tycks ju mest ha blivit ledsen och bitter.

Men sanningen var den att han faktiskt hade en levande hobby som starkt berörde honom. Myntsamlandet är ju levande också så till vida att bakom varje mynt ligger en historia. Grekiska stadssamhällen, tempelmyndigheter, kejsare, svenska regenter, krig och ekonomiska guldåldrar passerar som en brokig, fascinerande revy. Enligt Tage Lundgren kunde han sitta i sin kammare och uppleva hela historien – *för ingenting viktigt i historien har kunnat ske utan att ha påverkats av pengarna.*

Tage Lundgren drog gärna ut brickan med romerska mynt. Med hjälp av litteratur – inte minst den lilla kortuppsättningen ”Romerska regentlängden, porträttgalleri” (som Georg de Laval tagit fram under 1950-talet), kunde han sitta en hel kväll – *ja, nästan hur många kvällar som helst förresten!* – och låta den tidens kejsare berätta om sina korta eller ibland längre regentperioder.

Att kejsar Nero regerade tiden 54-68 e.Kr. fick Lundgren reda på genom att läsa i sin myntlitteratur. Genom böckerna fick han vidare kläm på att Nero år 53 förmäldes med kejsar Claudius dotter Octavia, och att hon

Delar av konduktören Tage Lundgrens myntsamling. Allt var prydligt ordnat efter ett visst system. Olika tidsperioder och kungar låg på separata brickor.

var så högmodig att hon inte kunde tvätta sig i vatten. Det skulle vara mjölk i badkaret. Och denna sturska Octavia kunde man se på ett annat mynt i Lundgrens samling.

Det kejsrerliga galleriet var för övrigt väl representerat i Lundgrens myntsamling. – *Ja, häri ligger den största tjustringen i denna intressanta hobby, sade Lundgren. – Man kan plocka ut små bitar av historien när man har lust, och genom mynten blir man sakligt orienterad. Sveriges historia och dess kungar är jag ganska väl förtrogen med, eftersom jag har mynt från nästan samtliga kungars regeringsperioder. Och de är synnerligen intressanta, kan jag försäkra.*

Tage Lundgren började med sin hobby i trettiotårsåldern. Redan under skoltiden var han intresserad av historia och geografi.

Som det ofta brukar bli, så blev det emellertid inte mycket studerande efter skolorna, men intresset för historia minskade inte. Ur historieintresset kom idén till myntsamlandet.

Egentligen ska man inte fråga en hobbyutövare vad han har lagt ned ekonomiskt på sin hobby, eller vad den är värd i reda pengar. För det vet han som regel inte. Inte heller Lundgren ville eller kunde säga vad hans samling var värd. Han hade aldrig räknat på det sättet. – *Man tänker inte på sånt, sade han till tidningsreportern. – Jag skulle överhuvudtaget aldrig komma på idén att sälja den. Den har växt ihop med mig och den har*

gett mig så många trevliga och lärorika stunder. Och gör så fortfarande. Först om man skulle komma i största misär kunde kanske tankarna snudda vid en försäljning.

Lundgren ville snabbt lämna frågorna om myntens värde och plockade i stället fram en raritet. Det var kanske det finaste myntet som han ägde. Det rörde sig om en Johan III:s dubbelriksdaler utan årtal – ett mynt som han också tyckte hade en stor skönhet. Klippingarna från Erik XIV:s tid var också mynt som väl försvarade sin plats i Lundgrens fina samling. Bl.a. hade han hade ett exemplar av fyra öres klipping.

Karl XI:s varianter på 2-marker hörde också till klenoderna i Lundgrens samling. Det finns ett hundratal varianter på samma myntenhet som visade kungens porträtt i olika präglingar, med peruk och utan. Lundgren hade ungefär femtio olika varianter.

Karl XII:s mynt var också intressanta för Tage Lundgren. Han ägde riksdalermynt från åren 1707, 1713 och 1718. Självfallet hade konduktören från Skara samtliga typer av Karl XII:s nödmynt. Typsamlingen av Gustav III och Gustav IV Adolfs mynt hörde också till de mynt som Lundgren satte ett speciellt värde på. Han ägde också provmynt från Oscar I:s tid.

Vid läggdags plockade Tage Lundgren i sina dyrgripur i hemmets kassaskåp. Allt efter ett eget uttänkt system. – *Myntsamlande är ingen billig hobby, sade han eftertänksamt. – Men den är värd det pris man lägger ned. Och så måste man ha tur ibland, några av mina finaste mynt har jag fått tag på genom ren slump. På myntauktionerna hittar man ibland en del fina saker till facilt pris.*

Berättelsen om Tage Lundgren är ett gott exempel på en man som lyckats skaffa sig en representativ samling med begränsade medel. Hans historieintresse och förhållningssätt till samlandet kan också vara typiskt för många samlare. Man bör dock påminna sig om att tidningsartikeln publicerades för 45 år sedan.

IW

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

REGISTER 2007

ARTIKLAR OCH NOTISER

	Nr	Sid.
Brunman, Barbro Myntverket informerar om myntset	4	90-91
Carlberg, Dan Kristianstadsortens Numismatiska Förening 40 år!	3	70-71
Carlsson, Per-Göran Om utdelade tapperhetstecken från freden i Wäralä 1790	1	4-7+omslag
Elfver, Frédéric Kransnedläggning vid Bror Emil Hildebrands grav i november 2006	1	11
Angående myntreformen år 1855	1	17
Möten & Identiteter – i silver, bambu och näver. Tema utställning på Kungl. Myntkabinettet juni 2006 till februari 2007	2	34-37
Ett mynt berättar ... 1 daler 1561	2	42
Årsberättelse för år 2006 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen	2	44-47
Kring ett brev från C. Snoilsky till M. Lagerberg 1882	3	68-69
Ny medalj med anledning av NNU:s möte i Stockholm 2007 (<i>Ny medalj</i>)	7	168
Pollettsamling stulen vid inbrott i Växjö	8	192-193
Pollettstöld vid Sala silvergruva	8	194
Golabiewski Lannby, Monica Stockholms Bell-Telefon AB [polletter]	1	14-15
Ingen tioöring! [spelpenningar]	2	50
Minnesmynt med Selma Lagerlöf (<i>Nya mynt</i>)	3	66
Numismaticus, Snoilsky och Arfwedson [Om skaldemynt]	3	67
Ulla Westermark 80 år! (& <i>Ian Wiséhn</i>) (<i>Personalia</i>)	3	73
Turerna kring tiodalersplåtarna och rundmynten från skeppsvraket i Gryt, Östergötland	4	80-85+omslag
Kungl. Myntkabinettets utställningar år 1945	4	90
En butelj Banko, tack!	4	95
Berättelsen om Klotet, ett ölkafe vid Södermalmstorg, och dess pollett (& <i>Anna Kalla</i>)	5	114-116+omslag
Stor vikingaskatt funnen i England (<i>Myntfynd</i>)	5	118
Enormt myntfynd i Atlanten (<i>Myntfynd</i>)	5	118
Behövs rymdvaluta för intergalaktiska turister? (<i>Pressklipp</i>)	7	168
Julstänger, offerträd, pengatallar	8	186-187
Gustavsson, Bo Minnesord. Paul Levin 1932-2007 (<i>Personalia</i>)	6	143
Heijne, Cecilia von 2007 års pris från Gunnar Holsts stiftelse för numismatik (<i>Personalia</i>)	8	184
Hemmingsson, Bengt Fältpostmästare Naundorffs medaljer över Karl XII	7	162-163
Holmén, Bengt Numismatikens dag 8 oktober 2006 på Lödöse museum	1	12-13
Huggert, Anders Depå i Rickleå med enbart kvartsören	1	8-10
Ryskt mynt kom i omlopp i Västerbotten 1809	5	110-112
Kopparmynt under Norrfors herrgårds tröskel från byggnadsåret 1846	7	166-167

Hulecki, Dzmitry Rutenska spår i storfurstendömet Litauen och dess myntning	3	56-59
Kalla, Anna Berättelsen om Klotet, ett ölkafé vid Södermalmstorg, och dess pollett (& <i>Monica Golabiewski Lannby</i>)	5	114-116+omslag
Lagerqvist, Lars O. Staden Vaasa / Vasa 400 år 1606-2006 (<i>Ny medalj</i>)	2	41
Konstnärsklubben 150 år – ny medalj (<i>Ny medalj</i>)	5	119
<i>Rättelse</i> . Konstnärsklubben	7	167
Auktionshelg. Rekordhelgen 25-26 november 2006	5	121
<i>Rättelse</i> . Myntning 2006	8	182
Stiftelsen Erik Lindbergs fond (<i>Personalia</i>)	8	189
FIDEM – ny styrelse	8	190
Lindberg, Nils J. En hårt drabbad familj [numismatikern Gunnar Mickwitz] (<i>Läsekreten</i>)	3	73
Lindgren, Torgny † Dukaterna 1752 av Smålandsguld	6	139
Lindblom, Carl-Axel Ericssberg i mitt minne (<i>Från läsekreten</i>)	5	120
Magnusson, Majken Mynt och medaljer i Såguddens museum (<i>Utställningar</i>)	4	95
Malmer, Brita Gulli Buhne. 4 oktober 1913 – 19 juli 2007 (<i>Personalia</i>)	7	169
Nilsson, Hasse Såguddens museum och dess samlingar	3	62-66
Polletter från Charlottenbergs bruk	8	182
Utställning på Såguddens museum	8	186
Nilsson, Ulrika På medalj jakt i Vatikanen (1) (& <i>Marie-Astrid Voisin</i>)	7	164-165
På medalj jakt i Vatikanen (2) (& <i>Marie-Astrid Voisin</i>)	8	178-179
Prytz, Daniel Louis Masreliez, Gustav III:s medaljhistoria och Haga: ett möte mellan medalj- och inredningskonst	6	128-131+omslag
Sarkkinen, Hannu Kristinas Riga-riksdaler – 1644 eller 1645?	2	29-33
Johan III:s revalska feringar samt feringen som inte såldes (1)	5	104-109
<i>Rättelse</i> . Revalska feringar	7	167
Johan III:s revalska feringar samt feringen som inte såldes (2)	7	153-160
Serrestam, Sonny Ted Malmstedt till minne (<i>Personalia</i>)	8	189
Svenson, Ingemar Varning för falska riksdalrar!	5	118
Theelin, Bernt Numismatiskt seminarium på Kungl. Myntkabinettet	5	113
Thor, Lars EM i friidrott 2006 [medaljer]	6	138
Törngren, Sten Ett möte med en amerikansk storsamlare. En fantastisk upplevelse i numismatikens underbara värld	2	40-41

Unnerud-Björstrand, Frida

Från Sputnik till Fuglesang [medaljer]	6	136-137
--	---	---------

Voisin, Marie-Astrid

På medaljjakt i Vatikanen (1) (& <i>Ulrika Nilsson</i>)	7	164-165
--	---	---------

På medaljjakt i Vatikanen (2) (& <i>Ulrika Nilsson</i>)	8	178-179
--	---	---------

Bli medlem i FIDEM 2008!	8	190
--------------------------	---	-----

Widell, Magnus

Linné på svenska sedlar	6	142-143
-------------------------	---	---------

Wiséhn, Eva

Owney – den hemlösa posthunden	3	60-61
--------------------------------	---	-------

Plåtmynten i Påls åker	6	132-135
------------------------	---	---------

Linné och Andromeda [medalj]	7	161-162+omslag
------------------------------	---	----------------

Forskarens öga – Linné på jubileumsmynt (<i>Nya mynt</i>)	8	188-189
---	---	---------

Wiséhn, Ian

Svenska Numismatiska Föreningens speciemedalj till Karl XII:s minne	1	10
---	---	----

Myntauktionen i Borås 1944 efter Axel Wahlstedt	1	13
---	---	----

C. J. Nordström i Gävle – vinhandlare och numismatiker	1	16-17
--	---	-------

Myntauktion med bidrag från allmänna arvsfonden	1	20
---	---	----

Svenska Numismatiska Föreningens medalj över Gunnar Mickwitz	1	20
--	---	----

En gammal verkmästare vid Myntverket berättar	1	22
---	---	----

Förteckning över ett antal medaljgravörer, ”konterfejare”, guldsmeder och myntmästare, förknippade med medaljerna över Gustav II Adolf	2	38-39+omslag
--	---	--------------

Henryk Bukowski – ännu en gång	2	42-43
--------------------------------	---	-------

Hur en premiebok blev infartsvägen till fängelset	3	59
---	---	----

Äldre skridskoföreningar i Stockholm – säsongskort och biljetter	3	59-60
--	---	-------

Myntsamlaren Aron Ferdinand Westerlund	3	68
--	---	----

Ulla Westermark 80 år! (& <i>Monica Golabiewski Lannby</i>) (<i>Personalia</i>)	3	73
--	---	----

Tre numismatiska samlingar i Nordiska museet	4	86-87
--	---	-------

En gammal varning för en sedelförfalskare	4	87
---	---	----

Arbetaren Anderssons fynd av romerska denarer	4	88
---	---	----

Tio fantastiska år på Slottsbacken – 1997-2007	4	88-89
--	---	-------

Importerat guld till svenska mynt år 1902	4	91
---	---	----

En miljon kronor i guldmynt eller i sedlar – och allt i färg	4	92
--	---	----

Två sedelliknande assignationer från några Brandstodsbolag	4	92-93
--	---	-------

Trädgårdsutställningens medalj från 1930	4	94
--	---	----

Carl von Linnés nordstjärneorden finns i Göteborgs stadsmuseum	4	94
--	---	----

Årsbiljetten från Stockholms stads bad- och siminrättning	5	117
---	---	-----

Sjökaptenen Ahlströms orientaliska mynt	6	131
---	---	-----

Romerska fyndmynt blev spelmarker	6	138
-----------------------------------	---	-----

En insändare från 1892 om hundskattmärken	6	140
---	---	-----

Årspollett utgiven av Stockholms Skarpskytteförening	6	140-141
--	---	---------

Från havets botten till präglade guldmynt	6	140
---	---	-----

Svenska Tapperhetsmedaljer har också utdelats i fredstid	6	145
--	---	-----

”Söndriga sedlar skola i största möjliga utsträckning lagas”	7	165
--	---	-----

Bradbury, Wilkinson & Co och svensken Victor Fock	7	169
---	---	-----

Den s.k. von Platenska samlingen i Kungl. Myntkabinettet	8	176-177
--	---	---------

När de gamla mynten försvann för gott	8	177
---------------------------------------	---	-----

En sidoaktivitet vid Bukowskis julauktion 1896	8	177
--	---	-----

Folkkökspolletter till husvillan i Stockholm	8	179
--	---	-----

Säsongskort till Djurgårdsteatern	8	180
-----------------------------------	---	-----

Carl Brolings engelska sedelprover – ett minne från 1820-talet	8	180-181
--	---	---------

Början på 1900-talet – gyllene tillfällen för sedelsamlare	8	183
--	---	-----

Tryckta minnen från det gamla Hasselbacken på Djurgården	8	184-185
--	---	---------

Numismatiken i Sverige 1893 enligt en samtida tidningsartikel	8	187
---	---	-----

En krona för de arbetslösa julen 1926!	8	187
--	---	-----

Bilder som visar sedlarnas början och slut	8	191
--	---	-----

Utan angiven författare

Program för SNF:s årsmöte i Linköping 5-6 maj 2007	2	47
Nordisk Numismatisk Unions möte 1-3 juni 2007 i Stockholm	4	91
Utan Gud [endollarsmynt från USA] (<i>Pressklipp</i>)	4	97
Iran (<i>Nya sedlar</i>)	4	97
Storbritannien (<i>Nya sedlar</i>)	4	97
Hongkong (<i>Nya sedlar</i>)	4	97
Den största privata svenska mynt- och medaljsamlingen säljs [Ericssbergssamlingen]	5	121
Glada nyheter från Grönköpings Veckoblad	6	131
Jultips!	8	194

NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER – BOKTIPS

	Nr	Sid.
Andersson, K. G.: <i>Til Folkets Sande Gavn – et dansk numismatisk guldalder-tidsbillede</i> . 2006. (Frédéric Elfver)	3	72
Asp, Y. & Holmberg Jansson, Y.: <i>Bland täppor och bruksfolk. Om människor och odlingar på Tumba pappersbruk</i> (Monica Golabiewski Lannby)	5	117
Den Svenska Mynthistorien – Frihetstiden och den gustavianska perioden. 1719-1819. Stockholm 2007. (Ulrika Bornestaf)	4	97
Fransson, U. m.fl. (red.): <i>Cultural interaction between east and west. Archaeology, artefacts and human contacts in northern Europe</i> . Stockholm 2007. (Monica Golabiewski Lannby)	8	188
Grishin, I. V. & Kleshchinov, V. N.: <i>Catalogue of medieval coins of Russia from the reigns of Aleksei Mikhailovich, Fedor Alekseevich, Ivan Alekseevich and Peter Alekseevich (1645-1696 AD)</i> . Moskva 2007. (Per Larson)	6	144
Hackl, J.: <i>Das Leben und die Arbeiten des Fürther Münzmeisters Conrad Stutz</i> . München 2006. (Lars O. Lagerqvist)	2	48
Krüger, J.: <i>Zwischen dem Reich und Schweden. Die landesherrliche Münzprägung im Herzogtum Pommern und in Schwedisch-Pommern in der frühen Neuzeit (ca. 1580-1715)</i> . Berlin 2006. (Lars O. Lagerqvist)	4	96
Steguweit, W.: <i>Raimund Faltz. Medailleur des Barock</i> . Berlin 2004. (Lars O. Lagerqvist)	1	18-19
The Shape of Space. <i>Exhibition of medals and coins by Ewa Olszewska-Borys on the fortieth anniversary of the beginning of her artistic work</i> . Wrocław 2006. (Lars O. Lagerqvist)	2	48-49
Wijk, M.: <i>Index över Gunnar Ekströms myntsamling såld genom B. Ahlström mynthandels auktioner 1975-1987</i> . Stockholm 2006. (Frédéric Elfver)	2	49
Wijk, M. & Holmberg, K.: <i>Förteckning över några moderna svenska numismatiska tidskrifter och andra seriella publikationer</i> . Stockholm 2004. (Frédéric Elfver)	1	19
Zajtsev, V.: <i>Russkie monety vremeni Ivana III i Vasilija III</i> . Kiev 2006. (Per Larson)	3	72

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(uppge samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

Svenska och skandinaviska
mynt och sedlar.

Stor sortering av utländska
jubileumsmynt, årsset samt småmynt.
Euro-utgåvor, polletter och medaljer.

Prislistor gratis.

NORRTÄLJE MYNTHANDEL

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

www.nmh-mynt.a.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07

Tiggarpolletter från Småland

JAG LÄSTE I HÖSTAS Waldemar Swahns bok *En skvallerkrönika från 1790-talets Stockholm och andra glimtar ur brev och kulturhistorisk forskning*, tryckt i Stockholm 1927. Waldemar Swahn föddes 1877 i Kalmar, där han också växte upp och gick i skola. Han blev så småningom tidningsman och författare.

Ett av hans stora intressen var kulturhistoriska skildringar. En sådan är nämnda bok, som trots titeln även har ett kapitel som gäller Kalmar. Jag saxade där på sidan 156-158 några, för SNT:s läsare, intressanta rader som gäller fattigpolletter utdelade av Fattigkassan i Kalmar:

”... Med en sådan övertygelse har jag ej utan missnöje kommit i erfarenhet af att Stadens innewånare öfverhopas af Tiggare uti Husen, hwilkas antal dageligen ökas dels af egna Torftige som genom sitt eget förvällande för närvarande äro oberättigade till understöd, dels af andra Socknars, hvilka företaga sig att stundom besöka städer i ändamål att tiggas.’

För att i tid förekomma det onda meddelade så den kraftige K. B. en del förhållningsregler, av vilka vi citera de båda första paragraferna:

’Vid Fattig Directionens nästa sammanträde skall det åligger hwar och en af Stadens fattige att sig inför Directionen inställa att uppgifva, huruvida det understöd han af Fattigkassan åtnjuter, är tillräckligt till hans uppehälle eller ej.

Äfven sådana personer, hwilka ej hittills sig anmält till Fattigdels erhållande men däraflikväl äro i behof, skola vid samma tillfälle sig owillkorligen infinna att lämna Directionen nödiga upplysningar om sitt tillstånd.

Sedan Directionen på detta sätt kommit i erfarenhet om antalet af dem, hwilka utan den afgift Fattigkassan till deras uppehälle kan lämna, hafva af nöden att uti Husen söka ett ytterligare understöd, skall Directionen genast till sådana utdela Fattig Polett till bevis af innehafvarens behof. Sedan dessa poletter blifwit utdelta, åligger det innehafvaren att vid sitt inträde uti det hus där han ämnar begära hjälp, genast uppvisa sin Polett, med hwilken han owillkor-

Två numrerade tiggarpolletter utgivna av Jönköpings stad i Småland. De visar en tiggare på knä. Omskriften lyder: IONKIOPINGS STADS FATTIG. Diameter ca 33 mm. Den till vänster med nr 9 väger 22,28 g. Den till höger, nr 63, väger endast 9,39 g. Koppar. De olika vikterna hade säkert en betydelse, vilken känner vi dock inte till. KMK. Foto: Gabriel Hildebrand.

ligt alltid skall vara försedd. Gör han det ej, åligger det husägaren att honom hos Stadsfiskalen anmäla, hwilken genast låter den Brottslige till Slottshäcket afföra.’

Eller med andra ord: man inte endast tolererade utan till och med uppmuntrade hustiggeriet för att rädda de kommunala slantarna och organiserade ett formligt tiggarskrå – med polletter. Men den som icke innehade en dylik betraktades som brottsling och föstes i häkte!” (Swahn 1927)

Uppenbarligen användes dessa polletter inte som betalningsmedel utan de var i stället bevis, tiggarpass, på att man behövde understöd och som innehavarna skulle visa upp för privata hushåll när man tiggade vid dörren. Ett slags fattiglegitimation med andra ord.

Anders Frösell

Bli medlem i
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Årsavgiften är 250 kr.
Som medlem får Du SNT automatiskt!
Du kan också prenumerera på SNT
för endast 200 kr per år.

www.numismatik.se

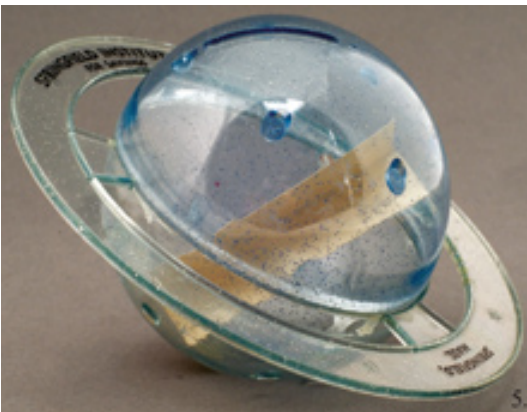
Högtflygande sparplaner

I Kungl. Myntkabinettets samling finns inte bara medaljer och mynt. Bland våra sparbössor finns raketer, månkapslar och planeter, som berättar om drömmen om att flyga långt ut i rymden. Här presenteras sex sparbössor ur samlingen.

DET LÄG I TIDEN vid slutet av 1950-talet med rymdassociationer, och under hela 1960-talet levde vi med rymdforskningen och kapploppningen mellan Sovjet och USA. Vem skulle först landa på månen?

För att tilltala det uppväxande släktet – kanske främst pojkarna – lät många banker världen över utforma sparbössor med rymdmotiv. Några är mycket realistiska i sin utformning medan andra är utformade som tåliga leksaker. Somliga har en mekanisk funktion som attraherar alla lekfulla människor: ⇨

Sparbössor med rymdmotiv i Kungl. Myntkabinettets samling

1. Månraketen i trä, målad i grått, svart och tomatrött. Myntkastet finns under toppen. En tålig leksak samtidigt som den fungerar som sparbössa. Längd 27 cm.

2. Månraketen i metall, silverfärgad med enstaka rödmålade detaljer. På raketten finns ett litet plan vilket ska dras tillbaka för att genom ett tryck skjuta in slanten i myntöppningen precis under toppen. Texten på raketten lyder: Your Future's Secure ... with FIRST SECURITY BANK. Member Federal D-- Insurance Corporation. Längd ca 29 cm.

3. Raketplan på väg mot månen, i silverfärgad metall. Utanpå raketten finns ett litet plan som ska spännas bakåt varpå slanten skjuts in i myntöppningen. Sparbössa från Uddevalla sparbank. Längd ca 20 cm, höjd ca 8,5 cm.

4. Månkapsel i bronsfärgad metall. I ett fönster skymtar man astronauten. Texten på kapseln lyder: UNITED – STATES, SPACE – CAPSULE. Längd ca 13 cm., diameter ca 10 cm.

5. Planeten Saturnus med ring, i genomskinlig plast. Sparbössa från SPRINGFIELD INSTITUTION FOR SAVINGS. SPRINGFIELD, MASS. Ringens diameter ca 17 cm.

6. Planeten Mars i metall, placerad i en gradskiva. Planeten är tillverkad av Scan-globe a/s. Den är baserad på fotografier från NASA av cartograf LeRoy M. Tolman. Skala 1 inch = 700 miles, 1 cm = 443,4 km. Sparbössa från Sparekassen på Nordjylland. Planetens diam. 15,3 cm.

Foto: Gabriel Hildebrand

Eva Wiséhn

Den gamla damen kommer in på banken med en check och kamrern i luckan säger:

— Var vänlig kvittera på baksidan.
— Hur går det till?, undrar damen.
— Precis som när man undertecknar ett brev.

Efter en stund lämnar damen fram checken och kamrern läser:

”Från tillgivna tant Olga”

Mannen med hunden – de fattigas tecken

KRINGVANDRANDE FATTIGA var ett vanligt inslag i gamla tiders samhälle. De gick runt och tiggde på gator och vägar. Självfallet var det många som reagerade på det utbredda tiggeriet. Redan tidigt kom det också krav på någon form av reglering, så att inte vem som helst kunde börja tiggare.

Resultatet blev olika lokala lösningar. Detta gällde särskilt det tecken eller märke som tiggaren skulle bära synligt på kläderna. Tiggartecknet avslöjade för var och en att bäraren hade fått tillstånd att gå runt med ”tiggargraven”.

Det finns relativt många exempel på tiggartecken. De flesta är ganska enkelt utförda, som t.ex. en liten träplatta med text eller en plåtbit. Några få fattigtecken har dock fått utsmyckningar. Ett sådant är fattigtecknet från Jönköping som användes någon gång under 1700-talet och som förekommit i den numismatiska litteraturen vid några tillfällen. Det har följande text: *IÖNKIÖPINGS STADS FATTIG*. Förutom texten och en inslagen siffra finns där också en bild av en knäböjande person, som sträcker fram en trekantig, upp- och nedvänd hatt, eller är det en matskål? Bakom honom syns två kryckor. Se Anders Frösells artikel på annan plats i denna tidning.

Ett annat spännande tiggartecken är från 1800-talet och uppvisar i framställningen ett släktskap med tecknen från Jönköping. Det rör sig om en rund brakteatpräglad bricka som mäter 52 mm i diameter. Motivet på tecknet är en halvt liggande man som sitter i gräset. Han är iklädd en mantel eller slängkappa. På huvudet har han en huvudbonad som mest liknar en turban. Mannens högra arm omsluter en vandringsstav. Vid hans fötter står en hund. I halvcirkel på höger sida finns texten: *De Fattigas Tekn*. Under denna mening fortsätter texten med: *N: 14*. Siffran ”14” (eller 74) är inslagen på märket. På ovan-

”De Fattigas Tekn” står det på denna bricka från 1800-talet. En man halvligger i gräset. Vid hans fötter står en hund. Troligen har den nummerade fattigbrickan använts av tiggare i en stad, okänt vilken.

Diam. 52 mm. KMK.

Foto: Gabriel Hildebrand.

sidan av tiggartecknet finns en ögla som användes för att fästa fast tecknet på ett klädesplagg.

Figurerna på detta exemplar och på de från Jönköping har tydliga kopplingar till berättelsen om Lasarus som finns i Johannes evangelium.

Tecknet från Jönköping har en mycket säker hemvist, medan det här beskrivna tecknet är av okänt ursprung och har troligen aldrig tidigare omnämnts i litteraturen. Det enda som är känt rörande proveniensen är det faktum att den kände myntsamlaren Sven Svensson har ägt exemplaret (SS 20051). Huruvida detta tecken också har Jönköping som hemvist är okänt. Men troligen har den använts av någon tiggare som levde i en stad.

Ian Wiséhn

VÄLKOMNA TILL

Kungl. Myntkabinettets
museibutik

Slottsbacken 6
Gamla Stan
Stockholm

Tel.: 08-5195 53 04

konferens.butik@myntkabinettet.se

På medaljakt i Vatikanen (3)

Av Marie-Astrid Voisin och Ulrika Nilsson

Med ambassadör Vahlquists hjälp och tack vare ekonomiskt bidrag från Sven Svenssons stiftelse för numismatik hade vi kommit en bra bit mot förverkligandet av vår dröm om att besöka *Biblioteca Apostolica Vaticana* för att där studera den påvliga medaljsamlingen.

Vårt första möte med biblioteket och dess personal var avklarat. Vi var efter några timmars sightseeing i staden åter redo att gå in genom Vatikanens välbevakade portar för att äntligen få beskåda föremålen som var orsaken till den fantastiska resan – bibliotekets 10 000 påvemedaljer.

Påvarna har en lång tradition av att uppmuntra konstnärer av olika slag att utveckla sina talanger inom ramen för kyrkan. Nästan alla renässansens målare, skulptörer och arkitekter var någon gång under sin karriär anställda av påvarna. Många av påvarna var konstnärligt lagda och flertalet uppskattade därmed även medaljkonsten.

Det var i och med Eugenius IV (1431-1447) som den första påvliga medaljen framställdes. Med påvemedalj menar vi en medalj som på åtsidan visar porträttet av en påve, hans namn eller vapen och som beställts av påven och tillverkats av hans närmaste institutioner eller medarbetare (*bild 5*). Detta är de officiella påvemedaljerna från den Heliga stolen. Inom denna kategori finns sedan två underkategorier: de årliga medaljerna och de som tillverkas vid speciella tillfällen.

Den viktigaste medaljen är den som årligen görs till Paulus och Petrus dag, den 29 juni. Denna medalj ges ut i guld, silver och brons och bär alltid bysten av den regerande påven och hans regeringsår på åtsidan. Frånsidan visar den viktigaste händelsen som ägt rum under det se-

5. Paulus III – påvens vapen, d.v.s. Farnese-familjen. Medalj ur Lovisa Ulrikas samling. Diam 44 mm.

naste året. Medaljen tillverkades första gången runt mitten av 1500-talet och har sedan dess utkommit regelbundet. De årliga medaljerna utgivna under en påves pontifikat – ämbets tid – läggs i kistan i samband med hans begravning.

Den andra årliga medaljen är den som från 1500-talets början fram till 1870 tillverkades till skärtorsdagen. Åtsidan visar påvens porträtt och frånsidan avbildar Jesus tvättande Petrus fötter (*bild 6*). Till åminnelse av denna händelse tvättade den sittande påven fötterna på tolv fattiga, vilka sedan är de som mottager medaljen. Dessa medaljer är något mindre i diameter än den förstnämnda årsmedaljen.

De medaljer som tillverkats för att illustrera viktiga händelser under pontifikatet kan till exempel vara:

- när påven tar påvestolen i besittning (från och med slutet av 1500-talet)
- valmedaljen, vilken firar valet av ny påve (sedan 1823)
- heliga året-medaljen som firar händelser såsom öppnandet och stängningen av den heliga porten och andra större ceremonier
- helgonmedaljer som utkommer när en person beatificeras eller kanoniseras
- *För god tjänst inom den heliga stolen*; medaljen delas ut sedan början

av 1800-talet i varierande storlekar och material

- påvens olika resor i världen (sedan 1963)
- medaljer som markerat påvedömetts historia
- signering av kontrakt och internationella överenskommelser
- påvens ingripande mot nöd
- grundandet, byggandet och renoveringen av heliga och civila byggnader (*bild 7*).

Medaljerna har hittills varit samtida med de händelser som de visar. Det finns också serier som hyllar de påvar som regerade före medaljkonstens genombrott, så kallade *Restitution series*, vilka började tillverkas i slutet av 1600-talet. En del av dessa serier är väldigt begränsade tidsmässigt, medan andra inkluderar samtliga påvar från Petrus till den, när serien gjordes, sittande påven. Kompletta serier har gjorts av Pozzo och Lauffer.

Till de officiella påvemedaljerna räknas också nypräglingar som gjorts i kommersiellt avseende. Man använde originalstamparna vid tillverkningen av dessa medaljer, men det hände att kombinationerna av åts- och frånsidor inte blev desamma som på originalen. Tidvis var detta ett misstag men ibland var det ett medvetet

val för att göra medaljen ovanligare och mer värdefull för ovana samlare.

Några av de påvar som haft störst betydelse för den påvliga medaljkonsten är Julius II (1503-1513), Gregorius XIII (1572-1585) och Urban VII (1590). Alexander VII (1655-1667) får ses som unik bland påvarna i det avseendet att han själv formgav sina medaljer. Även Innocentius XII (1691-1700) stod för något ovanligt när han lät en kvinna göra en medalj åt honom, och Pius IX (1846-1878) satt själv modell då konstnären skapade hans porträtt.

Under Leo XIII:s pontifikat (1878-1903) slog en modern konststil igenom på påvemedaljerna. I Vatikanbibliotekets samlingar finns från och med denna tid medaljerna i två olika stilar, dels den traditionella stilen, dels den nya stilen. Pius XII (1939-1958) var, enligt bibliotekets samlingar, den förste påven att mottaga medaljer med sitt porträtt som gjorts av privata konstnärer, det vill säga sådana som inte var anställda av Vatikanen för att göra påvens medaljer.

Besöket i den numismatiska avdelningen var av ovärderlig betydelse för vårt arbete med påvekatalogen. Detta besök, uppdelat på två tillfällen, var otroligt givande och vi har Dr Papalia att tacka för mycket av vår nyvunna kunskap om påvemedaljer, då han tålmodigt ägnade närmare fyra timmar åt att visa oss bibliotekets samling av 10 000 påvemedaljer.

Vårt första besök i myntkabinettet ägde rum redan vår andra dag i Rom, den 28 november. Dr Jatta ledde oss genom långa korridorer, som egentligen utgör magasin för bibliotekets alla böcker. Inspirationen till utformningen av detta magasin fick Vatikanen under ett besök i Washington DC på 1960-talet. Varje korridor är ca 200 meter lång och det finns sammanlagt tio korridorer.

Halvvägs igenom en av korridorerna svängde vi in till vänster och hamnade mitt i en numismatisk utställning. Vår förvåning var stor eftersom vi insåg att denna utställning enbart är tillgänglig för ett fåtal personer, närmare bestämt bibliotekets

6. Leo XII – Jesus tvättar Petrus fötter, av G. Cerbara. Diam 32 mm.

85 anställda. Mynten och medaljerna borde ha en plats i bibliotekets entré tillsammans med de böcker och kartor som där ställs ut för bibliotekets besökare.

Vi tittade snabbt på de utställda föremålen innan Dr Jatta ledde oss till en liten, liten hiss. Eftersom det saknas trappor är hissen den enda möjligheten att ta sig upp till myntkabinettet, men vi upplystes om att det vid eventuell brand finns en annan väg ut. Vi misstänker att detta innebär att man får klättra på fasaderna för några andra alternativ såg vi aldrig i de tre rummen som utgör den numismatiska avdelningen. Å andra sidan har vi hört att Vatikanen är välkänd för sina hemliga gångar.

Efter att ha letts denna långa, krångliga och enda väg, nådde vi slutligen *Gabinetto Numismatico o Medagliere*. Väl där mottogs vi av Dr Alteri, och vi överlämnade vår gåva i form av skrifter producerade av Kungl. Myntkabinettet. Dr Alfredo Papalia tillkallades och fick uppdraget att visa oss de påvliga medaljerna. Några minuter senare var såväl Dr Alteri som Dr Jatta försvunna.

Något förvånade över det uteblivna samtalet med Dr Alteri följde vi förväntansfullt efter Dr Papalia in i ett rum, uppför en liten trappa till det övre galleriet, vars väggar var fyllda av mynt- och medaljskåp. Sedan började visningen. Dr Papalia kommenterade medaljerna för varje påve och gav oss uppgifter om de viktigaste medaljerna under varje pontifikat. Han beskrev också viktiga händel-

ser och årtal och gav information om olika konstnärer. Vi antecknade frenetiskt och förundrades över många av medaljernas fantastiska utformningar.

Och trots att vi stod upp i två timmar på en smal avsats med ett vingligt räcke, i ett kvavt och varmt rum, flög tiden fram och vi insåg att ingen hämtat oss till den utlovade visningen av bibliotekets kulisser, en visning prefetto Don Farina tidigare under dagen lovat oss. Vi hade förmodligen stått där hela natten, eller i alla fall till långt efter stängning om vi inte, mycket motvilligt, uppmärksammat Dr Papalia om tiden. Dr Jatta tillkallades och vi lämnade myntkabinettet för denna dag med löfte om att få återvända på fredagen. På vägen ut såg vi Dr Alteri sittandes på huk i ett hörn bakom sitt gigantiska skrivbord, han rotade i en hög böcker och kom senare efter oss till hissen med varsitt exemplar av hans bok *Medaglie Papali*.

Vår rundtur med Don Farina blev inte av, han hade lämnat byggnaden, så Dr Jatta visade oss kart- och manuskriptavdelningen i stället. Efter en stund kom ett telefonsamtal från receptionen, de undrade om vi fortfarande var kvar, och efterlysningen påminde Dr Jatta om att biblioteket hade stängt. Då blev det fart. Vi fick snabbt utrymma kartavdelningen. Utanför dess dörrar fick vi vänta medan hon låste innan vi kunde påbörja vandringen i en av de långa korridorerna. Halvvägs in i korridoren fick vi vänta på nytt, då hon var tvungen att

7. Sixtus V – Sankt Peterskyrkan och obeliskan, av N. Bonis. Diam 39 mm.

tända lamporna till nästa del av gången och släcka den del som vi passerat. Dessvärre råkade hon släcka, men inte tända, vilket gjorde att vi plötsligen stod i totalt mörker mitt i Vatikanens bokmagasin. Detta gjorde besöket ännu mer spännande.

Fredagen den 1 december var det dags att återvända till myntkabinettet och Dr Papalia. Vi var oroliga att vi inte skulle bli insläppta i myntkabinettet igen eller att vi inte skulle få se fler medaljer. Men Dr Papalia mottog oss gladeligen och fortsatte där han slutade förra gången. I över två timmar berättade han vidare om de påvliga medaljerna och vi antecknade lika flitigt som föregående gång.

Innan vi lämnade kabinettet, ville vi försäkra oss än en gång om att det inte fanns några medaljer kvar från Gustav III. Eftersom vi hade uppfattat det som att det verkade vara ett känsligt ämne – vi hade inte riktigt fått några klara svar och vår föregångare tycktes inte heller ha lyckats få se samlingarna – försökte vi på ett subtilt sätt att få se andra medaljer än de påvliga. Vi bad helt enkelt att få se Birgittamedaljerna och medaljer över drottning Kristina.

Men i de lådor som öppnades för våra ögon såg vi varken guld- eller silvermedaljer, och kunde därmed utesluta att Gustav III:s medaljgåva

förvaras tillsammans med övriga medaljer. Kanske finns de någon annanstans i Vatikanen, kanske har de spridits över Europa. Vi kände att vi inte kunde pressa frågan längre och tackade för att vi fått se de fantastiska medaljerna.

Nöjda lämnade vi biblioteket fulla med ny kunskap om de påvliga medaljerna och dess historia.

Foto: Gabriel Hildebrand.

Litteratur

Alteri, G.: *Medaglie Papali del Medagliere della Biblioteca Apostolica Vaticana*. Rom 1995.

— *Medaglie Barocche di Roma*. Vatikanen 2004.

— *Summorum romanorum pontificum historia numismatibus recensitis illustrata ab saeculo XV ad saeculum XX*. Vatikanen 2004.

Bartolotti, F.: *La medaglia annuale dei romani pontefici da Paolo V a Paolo VI, 1605-1967*. Rimini 1967.

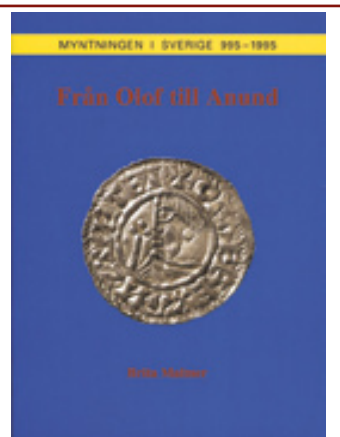
Buonanni, P.: *Numismata Pontificum Romanorum I-II*. 1699.

Bömer, L.: *Die italienischen Medaillen der Renaissance und des Barock*. Berlin 1997.

Cat. Pap. Med.: *A Descriptive Catalogue of Papal Medals*. London 1962.

Maxwell-Stuart, P. G.: *Chronicle of the Popes – the reign-by-reign record of the papacy from St Peter to the present*. London 1997.

Rinaldi, A.: *Catalogo delle Medaglie Papali annuali da Pio VII a Paolo VI*. Verona 1967.

**Särtryck av jubileumsboken
Myntningen i Sverige 995–1995.
Numismatiska Meddelanden XL.
SNF & KMK. Hft.**

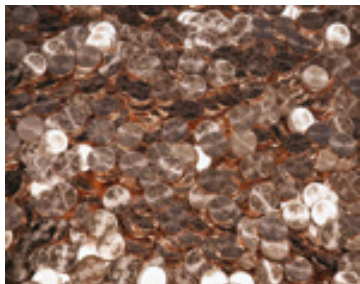
**25 kr/st, eller 135 kr för alla
tolv särtryck tillsammans.**

Boktips

1. Brita Malmer:
Från Olof till Anund. Ur sigtunamyntningens historia. 995–1030. 20 s.
2. Christoph Kilger:
Myntfynd och den vikingatida silverhandeln. 1030–1100. 18 s.
3. Kenneth Jonsson:
Från utländsk metall till inhemskt mynt. 1100–1208. 20 s.
4. Kjell Holmberg:
När kungens mynt blev allmogens mynt. 1208–1290. 22 s.
5. Monica Golabiewski Lannby:
Makt, mark och penningar. 1290–1396. 26 s.
6. Frédéric Elfver, Anders Frösell:
Unionstiden och internationaliseringen. 1396–1520. 18 s.
7. Lars O. Lagerqvist:
Äldre vasatid. 1520–1604. 58 s.
8. Bertel Tingström:
Stormaktstidens penningväsen. 1604–1724. 22 s.
9. Tuukka Talvio:
Sedlarnas århundrade. Mynt och pappersmynt från 1724 till 1818. 1724–1818. 20 s.
10. Ian Wiséhn:
Från kaos till ordning. 1818–1907. 36 s.
11. Martin Wettmark:
Den moderna mynthistorien. 1907–1995. 12 s.
12. Ulla W. Silvegren:
Skånelands mynthistoria. 995–1658. 22 s.

Slutmyntat!

Myntningen i Sverige upphör – efter 1013 år

Myntningen i Sverige upphör från och med 2008 efter ca 1013 år. Sedan sommaren 1974 har all svensk myntning varit förlagd till Myntverket i Eskilstuna.

Myntverket i Eskilstuna arbetade ännu hösten 2007.

SVERIGES RIKSBANK har antagit ett anbud från Finland, närmare bestämt det Finska Myntverket AB (Suomen Rahapaja OY) i Vantaa utanför Helsingfors. Från och med 2008 kommer de att slå de reguljära svenska mynten. Anbudet vann över Myntverket AB i Eskilstuna, vars mynttillverkning läggs ner. Dock slår man jubileumsmyntet över Selma Lagerlöf där. Enligt kontrakt slås ännu några år jubileumsmynt i höga valörer i Eskilstuna.

Märkligt är, att det finska myntverket konkurrerat ut sitt eget dotterbolag. Riksbanken sålde ju för några år

Foton: Gabriel Hildebrand, KMK, den 30 oktober 2007.

sedan Tumba bruk till det amerikanska Crane Inc. och samtidigt Myntverket i Eskilstuna, där Suomen Rahapaja Oy blev huvudägare. Därigenom har den nationella mynttillverkningen gått över till Finland. Senast vi låt prägla mynt där var i slutet av Gustav I:s regering (1556-1558), då det slogs silvermynt i Åbo (Turku) – men på den tiden var den östra rikshalvan en del av Sverige. Myntortsmärket byts 2008 till S, som står för Riksbanken i Stockholm.

Man frågar sig, om detta hade kunnat hända i Storbritannien eller, framför allt, i Frankrike. Men i Sverige regerar penningen över alla traditioner. Den äldsta statliga verksamheten i vårt land blev ett riksbanksägt bolag för åtskilliga år sedan, privatiserades därefter och har nu så gott som upphört.

LLt

Strandbergs Mynt &

Aktiesamlaren AB
köper och säljer

Mynt, sedlar, ordnar, medaljer, aktiebrev
äldre handlingar m.m.
charta sigillata, fornsaker m.m.

Se vår hemsida
www.aktiesamlaren-bjb.se

Arsenalsgatan 6, Box 7377, 103 91 Stockholm
Tel. 08-611 01 10, Fax: 08-611-32 95

Föreningar

Myntklubben Skilling Banco

är en klubb för alla som är intresserade av gamla mynt, sedlar och medaljer mm. Vi träffas en gång i månaden i ABF:s lokaler på Snickaregatan 20, Linköping. Klubben anordnar föredrag, myntauktioner och resor till andra myntklubbar och olika museer.

Våren 2008

14/2 Jan-Olof Björk:
Moneta nova cuprea.

24/2 Antik- och samlarmässa i Cypolen, Linköping, kl. 10.00-15.30.
Entré 25 kr. Myntklubben Skilling Banco arrangerar.

Bordsbeställning genom Tommy Larsson, tel. 0762-97 00 75, eller Fredrik Lundin, tel. 0142-21 630.

13/3 Årsmöte.

Möteslokal:

ABF (Sparbankshuset),
Snickaregatan 20, Linköping,
konferensrum Prästkragen,
plan 3, kl. 18.30-22.00.

www.mksb.se

Prisutdelning på Kungl. Myntkabinettet!

Pristagaren Jon Holm.
Foto: Gabriel Hildebrand.

Jon Holms förslag till Selma Lagerlöfs minnesmynt i guld, 2000 kr. Åtsidan med Selma Lagerlöfs porträtt. På fränsidans en solros med omskriften: ”Denna jordens grundval heter rättfärdighet”.

Citatet kommer från novellsamlingen *Osynliga Länkar*.

Foto: Sven Sundman.

PRIS FÖR BÄSTA DESIGN av minnesmyntet 2008 delades ut av riksbankschefen Stefan Ingves torsdagen den 15 november förra året på Kungl. Myntkabinettet. Mynten kommer att lanseras med anledning av 150-årsminnet av Selma Lagerlöfs födelse 1858.

Första pris gick till Jon Holm, elev på Konsthögskolan, som fick ta emot priset vid en ceremoni i Kungl. Myntkabinettets medaljsal. Sju elever hade på inbjudan av AB Myntverket lämnat skissförslag till utformningen av minnesmynten, ett i silver (200 kr) och ett i guld (2000 kr).

– Selma Lagerlöfs budskap om fred, medmänsklighet och kärlek till djur och natur var viktiga att få fram när jag arbetade med mina skisser, berättade Jon Holm.

Riksbanken ville i år särskilt stimulera återväxten bland formgivare av mynt – ett område där Sverige har långa och starka traditioner.

Selma Lagerlöf-mynten har tagits fram i samråd med Selma Lagerlöfsällskapet och lanseras preliminärt i mars 2008.

*Louise Wehtje,
informatör, KMK*

Pristagaren Jon Holm tillsammans med riksbankschefen Stefan Ingves vid prisceremonin.

Foto: Gabriel Hildebrand.

Stöd medaljkonsten
genom att bli medlem i FIDEM

För mer information kontakta
Sveriges delegater:

Marie-Astrid Voisin, e-mail: mav@myntkabinettet.se
Christian Wirsén, e-mail: christian.wirsén@glocalnet.net.

www.fidem-medals.org

**ULF NORDLINDS
MYNTHANDEL AB**

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR**

*Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur*
www.nordlindsmynt.se

SELINS MYNTHANDEL AB
Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

VÄLKOMNA PÅ MYNTMÄSSA

Lördagen den 8 mars kl. 10 – 15

Ullevi Tennishall
Smålandsgatan 2 (intill Stureplatsen)
Göteborg

Göteborgs Numismatiska Förening anordnar

Myntauktion

24 maj 2008

Svartsjödaler

Välkommen som köpare eller inlämnare
på våra auktioner.

Frimärkshuset

Skandinavisk Filateli AB

Humlegårdsgatan 13 Telefon 08-661 74 50

114 46 STOCKHOLM Telefax 08-662 82 46

E-post: auctionbids@frimarkshuset.se
www.frimarkshuset.se

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19 507
S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmansgatan (uppgång Handelshögskolan)
☎ + fax 08-673 34 23

*Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar,
militaria och nålmärken, medaljer*

Öppet: vard. 11-17, fred. 11-15, lörd. 11-14

**MYNT- &
FRIMÄRKSTILLBEHÖR**
till lågpris

HF FRIMÄRKEN

Lurendalsvägen 7, 430 30 Frillesås
Tel. 0340-65 04 57

www.hffrimarken.com • info@hffrimarken.com

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 18 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

Antikboden

Kyrkogatan 2, 222 22 LUND
Tel. 046-12 99 00

Hamrin & Svahn Mynt AB

Sjöberg 1, 147 91 GRÖDINGE
Tel. 08-732 66 86, 070-212 64 55

Karlskrona Mynthandel

Hantverkaregatan 11, 371 35 KARLSKRONA
Tel. 0455-813 73

Rune Larssons Mynthandel

Stora Brogatan 14, Box 98, 503 06 BORÅS
Tel. 033-41 03 15

Lunds Mynthandel

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel./Fax 046-14 43 69

AB Malmö Mynthandel

& Vykortsantikvariat
Sven Gunnar Sandberg
Kalendegatan 9, 211 35 MALMÖ
Tel. 040-611 65 44

J. Melin Mynt

Koltrastvägen 23, 370 24 NÄTTRABY
Tel. 0455-155 99

HB Myntinvest Corona

Östra Storgatan 20, 611 34 NYKÖPING
Tel./Fax 0155-28 63 25

Mynt & Medaljer HB

Sveavägen 96
Box 19 507, 104 32 STOCKHOLM
Tel./Fax 08-673 34 23

Ulf Nordlinds Mynthandel AB

Karlavägen 46
Box 5132, 102 43 STOCKHOLM
Tel. 08-662 62 61
Fax 08-661 62 13

Norrtälje Mynthandel

Nils Ferlins gränd 1
Box 4, 761 21 NORRTÄLJE
Tel. 0176-168 26
Fax 0176-168 56

Pecunia MM HB

Färlinvägen 8, 245 33 STAFFANSTORP
Tel./Fax 046-25 21 19

J. Pedersen Mynthandel

Norra Strandgatan 30
Box 1320, 251 13 HELSINGBORG
Tel./Fax 042-12 25 28

Selins Mynthandel AB

Regeringsgatan 6
Box 16 390, 103 27 STOCKHOLM
Tel. 08-411 50 81
Fax 08-411 52 23

Strandbergs Mynthandel

Arsenalsgatan 6
Box 7377, 103 91 STOCKHOLM
Tel. 08-611 01 10, 611 58 20
Fax 08-611 32 95

Tamco Numismatics

Box 6235, 102 35 STOCKHOLM
Tel. 070-631 58 09

Ticalen Mynthandel

Stureplatsen 3, 411 39 GÖTEBORG
Tel./Fax 031-20 81 11

Håkan Westerlund Mynthandel

Vasagatan 42
Box 490, 101 29 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07
Fax 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 19 507 • 104 32 Stockholm • Tel. 08-673 34 23 • Fax 08-673 34 23

Besök vår hemsida: www.mynt.nu/smf/

MYNTKOMANIET

Vi håller **2 kvalitetsauktioner** och 9 månadsauktioner om året gemensamt med Frimärkskompaniet, Lars-Tore Erikssons Frimärksauktioner och AB Philea.

Vi söker **inlämningar** av bättre mynt, sedlar, frimärken, vykort, handskrifter, aktiebrev, autografer m.m.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom ca 20 000 kunder ser varje auktion via våra kataloger och hemsidan.

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38
E-post: mail@philea.se

www.myntkompaniet.se

Our auctions I36 to I39
in Osnabrueck
March 10 to 14, 2008

Interested in receiving our auction catalogues? Simply contact us!

CATALOGUE I36: Ancient coins of Crete – The Dr. Burckhard Traeger Collection • Coins of the ancient world

CATALOGUE I37: The de Wit collection of medieval coins – 1000 years of European coinage part III

CATALOGUE I38: Gold and silver coins from Italy and the Vatican • Medieval and modern coins and medals • Collection Wied

CATALOGUE I39: Gold coins • Russian coins and medals in gold and silver • German coins since 1871

Meet us at the Coin Fair:
Helsingborg, April 12, 2008

Profit from our experience of more than 130 successful auctions – consign your coins and medals!

Call: +49 (0) 541 96 20 20

Email: service@kuenker.com

Visit us at: www.kuenker.com

Fritz Rudolf Künker GmbH & Co. KG
Gutenbergstraße 23 · 49076 Osnabrück
Germany · www.kuenker.com

RUSSIAN EMPIRE

Ivan III., 1740-1741. ½ Ruble (Poltina), 1741, St. Petersburg. Extremely fine.

CITY OF RIGA

Christina, 1632-1654. Ducat 1644, by H. Wulff. Extremely fine to uncirculated.

CITY OF RIGA

Karl XI., 1660-1697. Ducat 1673, by J. Meinecke. Nearly uncirculated.

CITY OF RIGA

Karl XII., 1697-1718. Ducat 1701, by G. Albrekt Hille. Extremely fine to uncirculated.

ARCHBISHOPRIC MAINZ

Gustav Adolf of Sweden, 1631-1632. Ducat 1631. Extremely fine.

POMMERN

Karl X. Gustav, 1654-1660. Ducat 1656, by U. Butkau, Stettin. Extremely fine.

POMMERN

Adolf Friedrich, 1751-1771. 5 Daler 1759, by O. H. Knorre, Stralsund. Extremely fine.

AURUM AUKTIONER AB

stockholm

Myntauktion 4

Lördagen och söndagen den 16-17 februari kl. 12.00
Sjöfartshuset, Skeppsbron 10 Gamla Stan i Stockholm

Visning av objekten sker i NOVA:s lokaler
Rådmansgatan 22, 4 tr, Stockholm

Onsdagen 13 februari kl. 11.00 - 19.00

Torsdagen 14 februari kl. 11.00 - 19.00

Fredagen 15 februari kl. 11.00 - 19.00

Samt under auktionsdagen från kl. 11.00
på Sjöfartshuset

Inlämning pågår fortlöpande till Auktion 5

Auktionskatalog erhålles enklast genom insättande av 100:- på
BankGiro 5103-3587

Glöm inte att ange namn och adress vid betalning!

Aurum Auktioner AB, Tel. 08-660 20 70 vard. 9-13

E-post: info@aurumauktioner.se

Samtliga objekt publiceras även på www.aurumauktioner.se